ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету міжнародних відносин і права
_____ Юрій МУДРИК
Підпис
29 08 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Земельне право України

Призначення Робочої програми	Для освітніх програм різних спеціальностей
Рівень вищої освіти	Перший
Мова навчання	Українська
Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС	4
Статус дисципліни	Вибіркова
Факультет	Міжнародних відносин і права
Кафедра	Права

Форма	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Форма семестрового контролю	
			Аудиторні заняття					Самостійна робота (в т.ч. ІРС)		
	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття		Залік	Іспит
Д	4	120	50	32		18		70	+	

Робоча програма складена _____ канд. юрод. наук., доцентом Тетяною ЛАГОЙДОЮ
Підпис(и) автора(ів) Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри _____права_____ Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.
Назва

Зав. кафедри _____права_____ _____Микола ВАВРИНЧУК_____
Назва Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2. ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Декан	міжнародних відносин і права		Юрій МУДРИК

3) Пояснювальна записка

Вивчення навчальної дисципліни «Земельне право України» сприяє формуванню здобувачів освіти як фахівців з права. Студенти отримують теоретичні знання, практичні навички і уміння у сфері земельних правовідносин. Для цього ними аналізуються відповідні спеціалізовані нормативні джерела, фахова література, визначаються права та обов'язки суб'єктів земельного права, окреслюються правові засади та особливості правового регулювання різник категорій земель.

Мета дисципліни «Земельне право України» - отримання наукових і практичних правових знань з земельного права, вироблення навичок юридичного аналізу, узагальнення, вирішення і прогнозування різних правових ситуацій, застосування здобутих знань на практиці та забезпечення режиму законності щодо сталого розвитку, земельно-правових відносин та інтересів відповідних суб'єктів; підготовка студентів до самостійної практичної юридичної діяльності в частині професійного тлумачення і практичного застосування земельного законодавства.

Предмет дисципліни. Правова характеристика земельних правовідносин, земельне законодавство та практика його застосування.

Завдання дисципліни. Завданням дисципліни є глибоке вивчення студентами законодавчих актів, теорії земельного права, а також вироблення ними практичних навичок щодо застосування законодавства при вирішенні конкретних ситуацій.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен ***знати:*** поняття та принципи земельного права; види та структуру земельних правовідносин; правове регулювання земельних правовідносин на національному та міжнародному рівнях; особливості та види првового режиму різних категорій земель; ***розуміти:*** зміст напрямків державної політики України у сфері управління земельними правовідносинами; сутність правових норм профільного законодавства; різницю між сферами правового регулювання різних галузей та інститутів права, що направлені на забезпечення земельного ладу; ***застосовувати:*** вивчене земельне законодавство при вирішення практичних кейсів; отримані знання при підготовці проектів процесуальних документів; ***аналізувати:*** недоліки законодавства у цій сфері, шляхи його вдосконалення та розвитку.

4) Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
Тема 1. Поняття, предмет, метод, система та джерела земельного права України	2	1	4
Тема 2. Земельні правовідносини	2	1	6
Тема 3. Право власності на землю в Україні	2	2	6
Тема 4. Право землекористування	2	1	6
Тема 5. Обмеження та обтяження прав на землю	2	1	4
Тема 6. Правові форми управління в галузі використання, відтворення та охорони земель	2	1	4
Тема 7. Землеустрій. Державний земельний кадастр	2	1	4
Тема 8. Правова охорона земель в Україні	2	1	4
Тема 9. Правове регулювання плати за землю	2	1	4
Тема 10. Порядок вирішення земельних спорів	2	1	4
Тема 11. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства	2	1	4
Тема 12. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	2	2	4
Тема 13. Правовий режим земель житлової та громадської забудови	2	1	4
Тема 14. Правовий режим земель природо-заповідного фонду, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	2	1	4
Тема 15. Правовий режим земель лісогосподарського призначення та водного фонду	2	1	4
Тема 16. Правовий режим земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення	2	1	4
Разом	**32**	**18**	**70**

5) Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст лекційного курсу

Номер Лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	**Тема 1. Поняття, предмет, метод, система та джерела земельного права України.** Поняття земельного права та етапи його формування. Предмет та методи земельного права. Система земельного права. Принципи та функції земельного права. Поняття та види джерел земельного права України. *Література* [1-5; 18; 19]	2
2	**Тема 2. Земельні правовідносини.** Поняття земельних правовідносин, їх елементи. Види земельних правовідносин. Суб'єкти та об'єкти земельних правовідносин. Зміст земельних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення земельних правовідносин. *Література* [1-5; 18]	2
3	**Тема 3. Право власності на землю в Україні.** Поняття права власності на землю та особливості його об'єкту. Зміст права власності на землю. Форми права власності на землю. Особливості права спільної власності на землю. Права та обов'язки власників земельних ділянок. *Література* [1-5; 11; 15-17; 18; 19]	2
4	**Тема 4. Право землекористування.** Види права землекористування. Характеристика постійного землекористування. Особливості землекористування на праві оренди. Право концесійного землекористування. Право загального землекористування. Основні права та обов'язки землекористувачів. *Література* [1-5; 11; 18; 19]	2
5	**Тема 5. Обмеження та обтяження прав на землю.** Характеристика права земельного сервітуту. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис) та право забудови земельної ділянки (суперфіцій). Поняття та зміст добросусідства. Поняття і види обмежень прав на землю. Правовий режим зон, що підлягають спеціальній охороні. *Література* [1-5; 11; 18; 19]	2
6	**Тема 6. Правові форми управління в галузі використання, відтворення та охорони земель.** Управління як засіб реалізації законодавства в галузі використання, відтворення та охорони земель. Правове регулювання розподілу та перерозподілу земель. Моніторинг земель. Контроль у сфері використання та охорони земель. *Література* [1-5; 14; 18; 19]	2
7	**Тема 7. Землеустрій. Державний земельний кадастр.** Поняття, мета та значення землеустрою. Система та принципи землеустрою. Основи організації землеустрою. Поняття, завдання та призначення Державного земельного кадастру. *Література* [1-5; 18; 19]	2
8	**Тема 8. Правова охорона земель в Україні.** Поняття та завдання правової охорони земель. Зміст правової охорони земель. Особливості нормування в галузі охорони земель. Рекультивація та консервація земель. Особливості правової охорони ґрунтів. *Література* [1-5; 18]	2
	Тема 9. Правове регулювання плати за землю. Поняття, форми та значення плати за землю. Правовий режим земельного податку. Ставка	

9	земельного податку. Правове регулювання орендної плати за землю. Грошова оцінка земельних ділянок. *Література* [1-5; 6; 10; 18; 19]	2
10	**Тема 10. Порядок вирішення земельних спорів.** Поняття земельних спорів, їх ознаки. Класифікація земельних спорів. Судовий захист земельних прав. Особливості позасудового вирішення земельних спорів. *Література* [1-5; 14; 18]	2
11	**Тема 11. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.** Поняття земельного правопорушення, його ознаки, склад і види. Загальна характеристика юридичної відповідальності у земельному праві. Види юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства. *Література* [1-5; 11; 12; 13; 18]	2
12	**Тема 12. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.** Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Правові форми використання земель сільськогосподарського призначення *Література* [1-5; 18; 19]	2
13	**Тема 13. Правовий режим земель житлової та громадської забудови.** Правовий режим земель житлової та громадської забудови. Правові форми використання земель житлової та громадської забудови. *Література* [1-5; 18; 19]	2
14	**Тема 14. Правовий режим земель природо-заповідного фонду, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.** Поняття і склад земель природно-заповідного фону та іншого природоохоронного призначення. Особливості правового режиму земель природно-заповідного фону. Поняття, склад та особливості правового режиму земель оздоровчого призначення. Правовий режим земель рекреаційного призначення. Правовий режим земель історико-культурного призначення. *Література* [1-5; 6; 7; 9; 18; 19]	2
15	**Тема 15. Правовий режим земель лісогосподарського призначення та водного фонду.** Поняття та склад земель водного фонду. Особливості їх правового режиму. Право власності та користування землями видного фонду. Поняття, склад земель лісогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель лісогосподарського призначення. Правові форми використання земель лісогосподарського призначення. *Література* [1-5; 6; 7; 9; 18; 19]	2
16	**Тема 16. Правовий режим земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення.** Особливості правового режиму земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення. Правовий режим земель промисловості. Поняття та склад земель транспорту. Правовий режим земель енергетики. Землі оборони: особливості правового статусу. *Література* [1-5; 8; 18; 19]	2
	Разом	***32***

5.2. Зміст практичних занять

Номер заняття	Теми практичних занять	Кількість годин
1	**Тема 1. Поняття, предмет, метод, система та джерела земельного права України. Земельні правовідносини.** Поняття земельного права та етапи його формування. Предмет та методи земельного права. Система земельного права. Принципи та функції земельного права. Поняття та види джерел земельного права України. Поняття земельних правовідносин, їх елементи. Види земельних правовідносин. Суб'єкти та об'єкти земельних правовідносин. Зміст земельних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення земельних правовідносин. *Література* [1-5; 18; 19]	2
2	**Тема 2. Право власності на землю в Україні.** Поняття права власності на землю та особливості його об'єкту. Зміст права власності на землю. Форми права власності на землю. Особливості права спільної власності на землю. Права та обов'язки власників земельних ділянок. *Література* [1-5; 11; 15-17; 18; 19]	2
3	**Тема 3. Право землекористування. Обмеження та обтяження прав на землю.** Види права землекористування. Характеристика постійного землекористування. Особливості землекористування на праві оренди. Право концесійного землекористування. Право загального землекористування. Основні права та обов'язки землекористувачів. Характеристика права земельного сервітуту. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис) та право забудови земельної ділянки (суперфіцій). Поняття та зміст добросусідства. Поняття і види обмежень прав на землю. Правовий режим зон, що підлягають спеціальній охороні. *Література* [1-5; 11; 18; 19]	2
4	**Тема 4. Правові форми управління в галузі використання, відтворення та охорони земель. Землеустрій. Державний земельний кадастр.** Управління як засіб реалізації законодавства в галузі використання, відтворення та охорони земель. Правове регулювання розподілу та перерозподілу земель. Моніторинг земель. Контроль у сфері використання та охорони земель. Поняття, мета та значення землеустрою. Система та принципи землеустрою. Основи організації землеустрою. Поняття, завдання та призначення Державного земельного кадастру. *Література* [1-5; 14; 18; 19]	2
5	**Тема 5. Правова охорона земель в Україні. Правове регулювання плати за землю.** Поняття та завдання правової охорони земель. Зміст правової охорони земель. Особливості нормування в галузі охорони земель. Рекультивація та консервація земель. Особливості правової охорони ґрунтів. Поняття, форми та значення плати за землю. Правовий режим земельного податку. Ставка земельного податку. Правове регулювання орендної плати за землю. Грошова оцінка земельних ділянок. *Література* [1-5; 18; 19]	2
6	**Тема 6. Порядок вирішення земельних спорів. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.** Поняття земельних спорів, їх ознаки. Класифікація земельних спорів. Судовий захист земельних прав. Особливості позасудового вирішення земельних спорів.	2

	Поняття земельного правопорушення, його ознаки, склад і види. Загальна характеристика юридичної відповідальності у земельному праві. Види юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства. *Література* [1-5; 11-14; 18]	
7	**Тема 7. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.** Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Правові форми використання земель сільськогосподарського призначення *Література* [1-5; 18; 19]	2
8	**Тема 8. Правовий режим земель житлової та громадської забудови, земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення.** Правовий режим земель житлової та громадської забудови. Правові форми використання земель житлової та громадської забудови. Особливості правового режиму земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення. Правовий режим земель промисловості. Поняття та склад земель транспорту. Правовий режим земель енергетики. Землі оборони: особливості правового статусу. *Література* [1-5; 8; 18; 19]	2
9	**Тема 9. Правовий режим земель природо-заповідного фонду, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, лісогосподарського призначення та водного фонду.** Поняття і склад земель природно-заповідного фону та іншого природоохоронного призначення. Особливості правового режиму земель природно-заповідного фону. Поняття, склад та особливості правового режиму земель оздоровчого призначення. Правовий режим земель рекреаційного призначення. Правовий режим земель історико-культурного призначення. Поняття та склад земель водного фонду. Особливості їх правового режиму. Право власності та користування землями видного фонду. Поняття, склад земель лісогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель лісогосподарського призначення. Правові форми використання земель лісогосподарського призначення. *Література* [1-5; 6; 7; 9; 18; 19]	2
	Разом	***18***

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти денної форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуального завдання тощо.

На самостійне опрацювання здобувачів виносяться окремі питання всіх тем, а також деякі нормативно-правові документи, які регулюють земельні правовідносини. З навчальної дисципліни студенти пишуть аналітичні довідки в обсязі 3-5 сторінок і здають їх на 8-му практичному заняттяі. Тему аналітичної довідки студент вибирає самостійно із запропонованого тематичного переліку. Керівництво самостійною роботою здійснює викладач згідно з розкладом консультацій в позаурочний час.

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	К-ть годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу «Поняття, предмет, метод, система та джерела земельного права України» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 1.	4
2	Опрацювання лекційного матеріалу «Земельні правовідносини» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 1.	6
3	Опрацювання лекційного матеріалу «Право власності на землю в Україні» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 2.	6
4	Опрацювання лекційного матеріалу «Право землекористування» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 3.	6
5	Опрацювання лекційного матеріалу «Обмеження та обтяження прав на землю» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 3. Опрацювання нормативно-правових актів, підготовка до контрольної роботи.	4
6	Опрацювання лекційного матеріалу «Правові форми управління в галузі використання, відтворення та охорони земель» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 4.	4
7	Опрацювання лекційного матеріалу «Землеустрій. Державний земельний кадастр» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 4.	4
8	Опрацювання лекційного матеріалу «Правова охорона земель в Україні» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 5.	4
9	Опрацювання лекційного матеріалу «Правове регулювання плати за землю» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 5.	4
10	Опрацювання лекційного матеріалу «Порядок вирішення земельних спорів» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 6.	4
11	Опрацювання лекційного матеріалу «Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою №6.	4
12	Опрацювання лекційного матеріал «Правовий режим земель сільськогосподарського призначення» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою №7.	4
13	Опрацювання лекційного матеріал «Правовий режим земель житлової та громадської забудови» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 8.	4
14	Опрацювання лекційного матеріал «Правовий режим земель природо-заповідного фонду, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 9.	4
15	Опрацювання матеріалу для підготовки аналітичної довідки. Написаня аналітичної довідки.	

16 17.	Опрацювання лекційного матеріал «Правовий режим земель лісогосподарського призначення та водного фонду» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 8. Опрацювання лекційного матеріал «Правовий режим земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення» та нормативно-правових актів, підготовка до семінарського заняття за темою № 9	4 4
	Разом	***70***

5.4 Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти

Важливим принципом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного здобувачів. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення їх до аналізу нормативно-правових джерел земельно-правового спрямування, активної творчої роботи із опрацюванням рекомендованої літератури; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки знаннями основних земельно-правових положень, що стосуються їх професійної діяльності; формування у студентів вміння орієнтуватися в земельних нормативних джерелах; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок реалізації норм чинного земельного законодавства.

Індивідуальна робота передбачає підготовку аналітичної довідки з обраної здобувачами тематики, а також підготовку до семінарсько-практичних занять протягом семестру.

Виконання індивідуального завдання включає в себе п’ять основних етапів: 1) вибір теми дослідження; 2) підбір матеріалів; 3) опрацювання літератури; 4) написання тексту; 5) оформлення роботи.

Індивідуальна робота є складовою вивчення змісту навчальної дисципліни та будується на репродуктивному, репродуктивно-творчому та творчо-пошуковому рівнях. Вона сприяє розвитку творчої активності студентів, прищеплює навички, необхідні для самоосвіти, пошуку шляхів вдосконалення професійної діяльності після закінчення навчання.

Теми індивідуальної роботи мають науково-дослідний характер, підвищену складність, виступають певним тематичним доповненням семінарського заняття, методом поглибленої підготовки до нього і мають готуватись у вигляді аналітичної довідкової інформації.

Аналітична довідка готується у письмовому викладі, має аналітично-описовий характер і здійснюється шляхом аналізу різних інформаційних джерел. Теми аналітичних довідок нище. Аналітична довідка повинна мати чітку логічну побудову і її складові мають логічно поєднуватися і відповідати одна одній.

Даний вид роботи не є чисто реферативним і окрім загальної інформації має містити (не менше 30 відсотків) аналіз практики застосування описаного з використанням статистичної
інформації, прикладів з судової практики, діаграм, графіків, таблиць і т. ін.

Література з теми аналітичної довідки повинна мати пізнавальне значення у контексті вивчення та осмислення дисципліни. Матеріали у списку слід оформляти згідно з державними стандартами України.

Аналітична довідка має бути виконана машинописним способом 14 шрифтом з одинарним інтервалом загальним обсягом до 5 сторінок. Робота виконується на стандартних аркушах формату А4 грамотно, без помарок і виправлень.

На першій сторінці аналітичної довідки є титульний аркуш, де вказується тема, прізвище, ім’я та по-батькові автора, спеціальність, курс, група.

При підготовці аналітичної довідки ставиться наступна мета:

– систематизація, закріплення та розширення отриманих теоретичних знань за фахом і їхнім застосуванням для постановки і рішення конкретних наукових і прикладних (практичних) завдань;

– поглиблення навичок ведення самостійної роботи, оволодіння сучасними методами постановки і аналізу проблем;

– уміння критично аналізувати літературу, творчо обговорювати результати роботи, вести наукову полеміку.

Аналітична робота повинна:

– мати творчий характер з використанням актуальних статистичних даних і діючих нормативних-правових актів;

– відповідати вимогам логічного і чіткого викладу матеріалу, доказовості і вірогідності фактів;

– відображати вміння студента користуватися раціональними прийомами пошуку, відбору, обробки та систематизації інформації, здатності працювати з нормативно-правовими актами.

Індивідуальне завдання студенти виконують під керівництвом викладача, що проводить у них практичні заняття за тематикою, яка подається у цих методичних вказівках. Якість виконання враховується при підсумковому контролі.

Аналітичні довідки здаються студентами на 8-му практичному занятті.

Тематика аналітичних довідок для самостійної роботи здобувачів бакалаврського рівня денної форми навчання

1. Встановлення меж населених пунктів.
2. Здійснення заходів з охорони земель протягом останнього року.
3. Діяльність уповноваженого Верховної Ради України з прав людини по захисту земельних прав громадян.
4. Використання коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.
5. Стан здійснення заходів з охорони земель в розрізі регіонів.
6. Механізми, за допомогою яких громадськість може впливати на реалізацію повноважень Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру.
7. Діяльність Громадської ради при Держгеокадастрі.
8. Доступ до публічної інформації з земельних питань (на прикладі Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру).
9. Структура та динаміка основних видів земельних угідь України.
10. Стан ґрунтів України.
11. Деградація земель України.
12. Основні чинники антропогенного впливу на земельні ресурси та ґрунти в Україні.
13. Державна політика та практичні заходи у сфері охорони земель в Україні.
14. Консервація, рекультивація деградованих земель в Україні.
15. Внесення мінеральних і органічних добрив на оброблювані землі та під багаторічні насадження в Україні (за останній рік).
16. Міжнародне співробітництво в сфері земельних відносин.
17. Нормативно-правове, фінансове та інституційне забезпечення охорони земельних ресурсів.
18. Структура та динаміка основних видів земельних угідь Хмельницької області.
19. Стан ґрунтів Хмельницької області.
20. Деградація земель Хмельницької області.
21. Основні чинники антропогенного впливу на земельні ресурси та ґрунти (на прикладі Хмельницької області).
22. Охорона земель Хмельницької області.
23. Вплив військових дій на земельні ресурси України.

6) Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Зокрема, лекції проводяться в основному словесними методами з використанням методів проблемного навчання і візуалізації, а практичні заняття проводяться з використанням інформаційних технологій, розгляду задач та кейсів і мають за мету набуття студентами практичних навичок з вирішення практичних завдань, передбачених конкретними завданнями до відповідних тем, а також підготовки процесуальних документів.

7) Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю: усне опитування; розв’язок задач; підготовка процесуальних документів; підготовка індивідуального завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

8) Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач може підготувати тези доповіді на конференцію за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

Засади використання технологій штучного інтелекту (ШІ) в освітньому процесі.

Використання ШІ повинне забезпечувати повагу до конфіденційності та захисту даних учасників освітнього процесу, відповідати нормам та принципам академічної доброчесності. Використання контенту, створеного ШІ, обов'язково фіксується, - вказується назва застосунку, методики його використання та ін. Учасники освітнього процесу повинні бути уважними до згенерованої ШІ інформації та розглядати її як «неперевірений вихідний матеріал».

9) Оцінювання результатів навчання здобувачів бакалаврського рівня у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС, яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти

Аудиторна робота	Самостійна робота	Семестровий контроль

Практичні заняття								ІДЗ	Залік	
1	2	3	4	5	6	7	8			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	12-20	За рейтингом	**60-100**
48-80								**12-20**	**За рейтингом**	

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	**Узагальнений зміст критерія оцінювання**
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення завдань, вміє готувати проекти процесуальних документів. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві ***похибки***.
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три ***несуттєві помилки***.
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і ***суттєві помилки*** у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Індивідуальне завдання здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 12, максимальний – 20).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	**Рейтингова шкала балів**	**Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни**	
		Залік	**Іспит/диференційований залік**

A	90-100	Зараховано	***Відмінно*/*Excellent*** – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		***Добре*/*Good*** – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		
D	66-72		***Задовільно*/*Satisfactory*** – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	***Незадовільно*/*Fail*** – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		***Незадовільно*/*Fail*** – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній вище таблиці.

10) Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Поняття земельного права та історико-правові передумови його формування.
2. Предмет та методи земельного права.
3. Система земельного права.
4. Принципи та функції земельного права.
5. Поняття та види джерел земельного права України.
6. Поняття земельних правовідносин, їх елементи.
7. Види земельних правовідносин.
8. Суб’єкти та об’єкти земельних правовідносин.
9. Зміст земельних правовідносин.
10. Підстави виникнення, зміни та припинення земельних правовідносин.
11. Поняття права власності на землю та особливості його об’єкту.
12. Зміст права власності на землю.
13. Форми права власності на землю.
14. Особливості права спільної власності на землю.
15. Права та обов’язки власників земельних ділянок.
16. Поняття, зміст та принципи права землекористування.
17. Види права землекористування.
18. Характеристика постійного землекористування.
19. Особливості землекористування на праві оренди.
20. Право концесійного землекористування.
21. Право загального землекористування.
22. Основні права та обов’язки землекористувачів.
23. Характеристика права земельного сервітуту.
24. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис) та право забудови земельної діялянки (суперфіцій).
25. Поняття та зміст добросусудіства.
26. Поняття і види обмежень прав на землю.
27. Управління як засіб реалізації законодавства в галузі використання, відтворення та охорони земель.
28. Правове регулювання розподілу та перерозподілу земель.
29. Моніторинг земель.
30. Контроль у сфері використання та охорони земель.
31. Правовий режим зон, що підлягають спеціальній охороні.
32. Поняття, мета та значення землеустрою.
33. Система та принципи землеустрою.
34. Основи організації землеустрою.
35. Поняття, завдання та призначення Державного земельного кадастру.
36. Поняття та завдання правової охорони земель.

37. Зміст правової охорони земель.
38. Особливості нормування в галузі охорони земель.
39. Рекультивація та консервація земель.
40. Особливості правової охорони ґрунтів.
41. Поняття земельних спорів, їх ознаки.
42. Класифікація земельних спорів.
43. Судовий захист земельних прав.
44. Особливості позасудового вирішення земельних спорів.
45. Поняття, форми та значення плати за землю.
46. Правовий режим земельного податку.
47. Правове регулювання орендної плати за землю.
48. Поняття земельного правопорушення, його ознаки, склад і види.
49. Загальна характеристика юридичної відповідальності у земельному праві.
50. Види юридичної відповідальності за порушення земельного законодавства.
51. Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення.
52. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення.
53. Правові форми використання земель сільськогосподарського призначення.
54. Поняття та склад земель водного фонду. Особливості їх правового режиму.
55. Право власності та користування землями видного фонду.
56. Поняття, склад земель лісогосподарського призначення.
57. Особливості правового режиму земель лісогосподарського призначення.
58. Правові форми використання земель лісогосподарського призначення.
59. Правовий режим земель житлової та громадської забудови.
60. Правові форми використання земель житлової та громадської забудови.
61. Поняття і склад земель природно-заповідного фону та іншого природоохоронного призначення.
62. Особливості правового режиму земель природно-заповідного фону та іншого природоохоронного призначення.
63. Поняття, склад та особливості правового режиму земель оздоровчого призначення.
64. Правовий режим земель рекреаційного призначення.
65. Правовий режим земель історико-культурного призначення.
66. Особливості правового режиму земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення.
67. Правовий режим земель промисловості.
68. Поняття та склад земель транспорту.
69. Правовий режим земель енергетики.
70. Землі оборони: особливості правового статусу.

11) Навчально-методичне забезпечення

1. Навчальний процес з дисципліни «Земельне право України» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою, що розміщена в Модульному середовищі для навчання https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9054.

12) Рекомендована література

Основна

1. Земельне право: підручник / М. В. Шульга та ін. / за заг. ред. проф. М. В. Шульги. Х.: Право, 2014. 520 с.

2. Земельне право України: навчальний посібник / І.І. Каракаш, В. Д. Сидор, Т. Є. Харитонова та ін. / за ред. І. І. Каракаша та Т. Є. Харитонової. Одеса: Юридична література, 2017. 588 с.

3. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. Урядовий кур'єр. 2001. № 211-212, 15.11.2001.

4. Конституція України : від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

5. Стукальська І.М. Земельний кодекс України: науково-практичний коментар. Київ: ЦУЛ, 2024. 814 с.

Додаткова

6. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. ВВР. 1991. № 41. Ст. 546.

7. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР. ВВР. 1995. № 24. Ст. 189.

8. Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. № 132/94-ВР. ВВР. 1994. № 36. Ст. 340.

9. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р., № 3852-XII в редакції Закону України від 08.02.2006 р., № 3404-IV/ ВВР. 2006. № 21. Ст. 170.

10. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. ВВР. 2003. № 39. Ст. 349.

11. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.

12. Кримінальний кодекс України: від 05.04.2001 р. №2341-III ОВУ. 2001. -№ 21. Ст. 920.

13. Кодекс України про адміністративні правопорушення: від 07.12.1984р. №8073-X ВВР УРСР. 3984. №51. Ст. 1122.

14. Лагойда Т.В. Перспективи запровадження в Україні інституту земельного омбудсмена : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції Двадцяті осінні юридичні читання «Права людини в сучасному світі: проблеми теорії та практики» (м. Хмельницький, 1-2 жовтня 2021 р.). – Хмельницький : ХУУП, 2021. – С. 222 - 224.

15. Костяшкін І.О., Бригінець О.О. Принцип рівності суб'єктів права власності на землю: проблеми правового забезпечення. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2021. Вип. 65. С. 194-199.

16. Костяшкін І.О. Проблеми правового забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: дис.. д-ра юрид. наук : 12.00.06 / Київський національна університет ім. Т.Г. Шевченка. Київ, 2016. URL: https://mydisser.com/ru/catalog/view/6/347/529829.html (дата звернення: 08.02.2024).

17. Бельо Л.Ю., Вовк А.В. Український народ як суб'єкт права власності на землю. Часопис цивілістики. 2019. Вип. 32. С. 26-30.

18. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / за заг. ред. І.В. Гиренко. Київ: «ЦУЛ», 2024. 814 с.

19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 12.05.2022 р. № 2247-IX // Офіційний вісник України. 2022. № 47. Ст. 2556.

13) Інформаційні ресурси

2. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9054.

3. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: Доступ до ресурсу: https://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.

4. Офіційний вебпортал парламенту України. Доступ до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index.